

คลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

PSU Knowledge Bank

นางสาววราพินธ์ กุลกาญจนาภิบาล

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

คลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยทำการจัดเก็บในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ กำกับด้วยมาตรฐาน Metadata เพื่อความสะดวกในการค้นหา และเผยแพร่แก่ผู้สนใจ สำหรับหัวใจของระบบ คือ ชุดโปรแกรม Dspace ซึ่งพัฒนาโดย MIT และปัจจุบันเผยแพร่สู่สาธารณะในลักษณะ Open Source Software ดูแลและพัฒนาโดยชุมชน DuraSpace ทั้งนี้ ทีมงานได้ปรับแต่งชุดโปรแกรมให้สอดคล้องกับความต้องการเบื้องต้น และดำเนินการนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่เดิมเป็นการนำร่องไปก่อน อย่างไรก็ตาม การแสดงผลการสืบค้นของชุดโปรแกรมายังพบข้อบกพร่องอยู่บ้าง เช่น ข้อมูลภาษาไทยไม่เรียงลำดับตามตัวอักษร ไม่มีแถบสีเน้นข้อความสืบค้น ซึ่งจะต้องนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ

คลังปัญญา / มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ABSTRACT

PSU Knowledge Bank has been established to collect various knowledge developed by the Prince of Songkla University and store electronically conforms to Metadata standard to facilitate searching and retrieving to those who are interested. The core of the system is DSpace originally developed by MIT. , and was made available to the public as Open Source Software maintained by DuraSpace Community. The software has been customized to meet the requirements, and existing electronic data has been imported to the system as a pilot testing. The searching result of data in Thai, however, is not sorted correctly in alphabetical order and the search text is not highlighted. These are some points which need to be improved further.

KEYWORDS

PSU Knowledge Bank / Dspace / Prince of Songkla University

บทนำ

โครงการคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือ PSU Knowledge Bank เกิดขึ้นจากแนวคิดของอธิการบดี ที่มีความประสงค์จะรวบรวมองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สร้างคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นระบบที่คล่องตัวในการใช้ ทันสมัย มีประสิทธิภาพทั้งระบบ จัดเก็บ สืบค้นและการแสดงผลองค์ความรู้ ก่อให้เกิดความภูมิใจ และมีชุมชนความร่วมมือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรที่ร่วมกันสร้างคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของโครงการให้เป็นรูปธรรม โดยคณะกรรมการได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2552

ในระยการดำเนินการปีแรก คณะกรรมการคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดแนวคิดเบื้องต้นของระบบ จากนั้น มอบหมายให้สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยบุคลากรของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรเพื่อทำหน้าที่เลือกและทดสอบระบบที่จะนำมาใช้ในโครงการ และนำเสนอต่อคณะกรรมการคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อไป

การดำเนินการในระยะที่ 2 คณะกรรมการดำเนินงานได้จัดตั้งระบบให้สมบูรณ์ รวมทั้งนำเข้าความรู้ที่เป็นวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย เป็นการนำร่องโครงการคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจัดให้มีการอบรมวิธีการใช้งานแก่หน่วยงานต่างๆ เพื่อขยายผลต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. ติดตั้งโปรแกรม DSpace ทั้งในระบบหลักและระบบสำรอง
2. กำหนดโครงสร้างเบื้องต้น ดังนี้
 - 2.1 Communities กำหนดเป็นชื่อหน่วยงานระดับคณะ / ศูนย์ / สำนัก
 - 2.2 Sub-Communities กำหนดเป็นชื่อหน่วยงานรองระดับภาควิชา / งาน
 - 2.3 Collections กำหนดเป็นชนิดของเอกสาร
3. กำหนดสิทธิ์ผู้นำเข้าข้อมูล ดังนี้
 - 3.1 บุคลากรมหาวิทยาลัยเป็นผู้นำเข้าข้อมูล
 - 3.2 ตัวแทนหน่วยงานเป็นผู้ยืนยันนำเข้าข้อมูล
 - 3.3 บรรณารักษ์เป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล ทั้งในส่วนของ metadata เพิ่มข้อมูลและการจัดทำ

Mapping ก่อนเผยแพร่องค์ความรู้

4. ทดลองนำเข้าข้อมูลในระบบสำรอง วิเคราะห์ข้อบกพร่องและแก้ไข ได้แก่ การเข้าสู่ระบบเมนูต่างๆ หลักการลงรายการ เป็นต้น

5. จัดเตรียมข้อมูลวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยเพื่อนำเข้าระบบหลักที่ <http://kb.psu.ac.th> โดยนำข้อมูลวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยจากระบบ ALIST แปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบไฟล์ตารางคำนวณ (Spread sheet หรือ Microsoft Excel)

6. ตรวจสอบและปรับแต่งข้อมูลที่นำมาจากระบบ ALIST เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและครบถ้วนที่สุด

7. นำข้อมูลวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยเข้าสู่ระบบหลัก

8. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนำเข้า

9. เข้าใช้ระบบคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยสืบค้นข้อมูลจากช่องสืบค้นหรือเลือกข้อมูลจากชุมชนและกลุ่มข้อมูล สามารถเลือกการแสดงผลจากชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง วันที่เผยแพร่หรือหัวเรื่อง จากนั้นเลือกเรื่องที่ต้องการ แต่ละรายการแสดงรายละเอียดของข้อมูล เช่น ชื่อเรื่องชื่อผู้แต่ง พร้อมทั้งแฟ้มในรายการข้อมูล

10. จัดทำคู่มือการใช้งานระบบและคู่มือสำหรับผู้นำเข้าข้อมูล พร้อมทั้งสื่อต่างๆ สำหรับการอบรม ให้กับหน่วยงานต่างๆ

11. ลงทะเบียนระบบใน Registry of Open Access Repositories (ROAR) - <http://roar.eprints.org/> เพื่อเผยแพร่ระบบสู่สาธารณะ

การอภิปรายผล และสรุปผล

จากการทดสอบการทำงานของระบบและเผยแพร่ระบบคลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในวันนักวิจัย พบว่า

1. ระบบสามารถตอบสนองความต้องการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ สามารถจัดเก็บองค์ความรู้ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นไฟล์เอกสาร ไฟล์นำเสนอ ไฟล์รูปภาพ ไฟล์เสียง และไฟล์วิดีโอ เป็นต้น รวมทั้งมี Metadata กำกับ เพื่อช่วยในการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. นักวิจัยให้ความสนใจระบบคลังปัญญาฯ อย่างมาก รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ การสร้างระบบสอดคล้องกับโปรแกรมจัดการบรรณานุกรมและรายการอ้างอิง เช่น Zotero , Endnote การสร้างชุมชนนักวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระบบคลังปัญญาฯ

3. การแสดงผลการสืบค้นของโปรแกรมยังพบข้อบกพร่อง เช่น ข้อมูลไม่เรียงลำดับตามตัวอักษรสำหรับข้อมูลที่เป็นภาษาไทย ไม่มีแถบสีเน้นข้อความสืบค้น จะต้องนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาและปรับปรุงระบบให้สามารถใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ต่อไป เช่น รายงานสรุปผลงานของบุคลากร รวมทั้งการเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ควรเพิ่มความสามารถของโปรแกรมให้ตอบสนองการแสดงผลการสืบค้นเรียงตามลำดับตัวอักษร เพิ่มแถบสีเน้นข้อความสืบค้น และการนับสถิติผู้นำเข้าข้อมูล

บรรณานุกรม

<http://kb.psu.ac.th>

<http://www.dspace.org>